

Z Á P I S

z jednání Pracovní skupiny k veřejným sbírkám

dne 6. května 2021

formou online jednání

Přítomni: Deverová, L.; Fungačová, H.; Gregor, J., Hejna, L.; Horký, Č.; Illetšková, M.; Jonáková, Z. (host); McGehee, A.; Nebuželská, M.; Nguyen, T. D.; Procházka, D.; Svobodová, H.; Šedivý, M.; Šplíchalová, K.; Švejcarová, J.; Výmolová, P.

Omluveni: Chaloupková, A.; Gomba, P.; Ronovská, K.; Střechová, P. (po vzájemné dohodě se nebude již jednání této PS účastnit); Volná, H.

Jednání Pracovní skupiny k veřejným sbírkám při Výboru pro legislativu a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen „PS k veřejným sbírkám“) řídil předseda pracovní skupiny M. Šedivý.

Program jednání:

- 1) Zahájení a schválení programu
- 2) Návrh na budoucí úpravu ZVS - § 1 ZVS
 - a) předem neurčený okruh přispěvatelů
 - b) předem stanovený veřejně prospěšný účel
 - c) právnická osoba jako pořadatel sbírky
- 3) Současný stav a návrhy na budoucí úpravu ZVS - § 2 ZVS
- 4) Různé

Ad 1) Zahájení a schválení programu

Jednání pracovní skupiny zahájil její předseda M. Šedivý, který přivítal přítomné členy/-nky a Z. Jonákovou z MZV v roli hosta. Představil také novou zaměstnankyni Sekretariátu RVNNO – Mgr. Thuy Dieu Nguyen. Seznámil je s programem jednání. Program jednání byl jednomyslně schválen.

Dále přítomné informoval, že do pracovní skupiny k veřejným sbírkám ustavené na MV byly nominovány dva zástupci PS k veřejným sbírkám, a to M. Nebuželská a J. Gregor. M. Šedivý bude působit v roli hosta, pokud mu to bude umožněno, a informovat o stanoviscích této pracovní skupiny na MV. Činnost PS k veřejným sbírkám zřízené RVNNO bude nadále pokračovat v současném složení vyjma zástupce MV.

K. Šplíchalová na úvod informovala o aktivitě Fóra dárců, resp. Aliance odpovědných pořadatelů veřejných sbírek. Aktuálně je realizován průzkum mezi pořadateli veřejných sbírek z řad NNO o aplikační praxi veřejných sbírek (v zápise synonymně užívána zkratka „VS“) v jednotlivých krajích (tj. jak probíhá komunikace a jednání s jednotlivými KÚ). Nyní probíhá sběr dat, poté bude probíhat i kvalitativní analýza dat. Výsledky by měly být k dispozici mezi 5. až 10. červnem. K. Šplíchalová

přislíbila jejich prezentaci na dalším jednání PS k veřejným sbírkám, případně část výstupů prezentovat na jednání RVNNO dne 8. června 2021.

Ad 2) Návrh na budoucí úpravu ZVS - § 1 ZVS

M. Šedivý zahájil diskusi o jednotlivých návrzích na úpravu § 1 ZVS.

a) předem neurčený okruh přispěvatelů

M. Šedivý uvedl, že ze zpětných vazeb členů/-nek jsou patrné dva přístupy. Zaprvé upravit pouze určitá slova v aktuální definici či zadruhé do zákona více zapracovat princip anonymity a neanonymity.

Členové/-nky se v rámci diskuse vyjádřili pro první přístup. Většinou souhlasili s návrhem J. Gregora pouze odstranit slovo „předem“, čímž by se kladl důraz spíše na dárce samotné (kdo tito dárce jsou, zda jsou anonymní či neanonymní) a neřešilo by se, jakým způsobem jsou dárce oslovení. Vysvětlení anonymity a neanonymity bude součástí návrhu k vypuštění slova „předem“.

L. Hejna spolu s M. Nebuželskou upozornili, že důležitý je výklad/aplikace současného zákona v praxi. Bylo by vhodné pozměnit i výklad v současné Příručce.

M. Šedivý dále zmínil návrh P. Gomby: „Veřejnou sbírkou je získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od neurčeného, předem neomezeného okruhu přispěvatelů.“ Pracovní skupina se shodla, že tato definice by byla matoucí a slova do určité míry duplicitní.

b) předem stanovený veřejně prospěšný účel

Podle M. Nebuželské vyvolává stávající definice v praxi problémy a vykládá se různě. Z účetního a daňového hlediska poplatník může příjmy z veřejné sbírky nebo do veřejné sbírky osvobodit od daně z příjmů. Smysluplné by proto bylo ZVS navázat na zákon č. 586/1992 Sb., zákon České národní rady o daních z příjmů nebo uvést podobný demonstrativní výčet nebo zdůraznit, že se jedná pouze o demonstrativní výčet, jelikož v praxi se účely velmi zužují a záleží na úřednících, které účely povolí a které nikoliv.

Členové/-nky se shodli na doporučení navázat ZVS na účely uvedené v zákoně o daních z příjmů, jelikož na stanovení veřejně prospěšného účelu navazuje poté osvobozením od daně z příjmu a odlišností ve vymezení veřejně prospěšného účely zbytečně vyvolávají zmatky. P. Výmolová byla požádána o získání stanoviska MF k tomuto návrhu.

K. Šplíchalová doplnila, že je velmi důležité, aby v praxi nedocházelo k dílčímu posuzování správnosti účelu ad hoc. Aktuálně se praxe v jednotlivých krajích velmi různí a záleží na rozhodnutí konkrétních úředníků. Klade si tak otázku, zda navázání účelu na daň z příjmů by výkladově praxi pomohlo.

M. Nebuželská v rámci další diskuse doplnila, že osvobození od daně z příjmu nelze automaticky navázat na poslání organizace (některá poslání nespĺňují parametry veřejné prospěšnosti). Veřejná sbírka by měla být navázaná na veřejně prospěšné účely. Diskuse se opětovně dotkla, za použití stejných argumentů jako v rámci minulého jednání, uznatelnosti nákladů v rámci sbírky. Stejně tak byl diskutován reálný příklad zveřejnění výzvy na webových stránkách k příspěví na účet na činnost organizace a výklad MV, zda se jedná o sbírku či nikoliv. M. Nebuželská dále uvedla, že by bylo vhodné se také zamyslet nad situací, kdy by právnická osoba (dále jen „PO“) konala sbírku na účel,

který by nebyl veřejně prospěšný, zda by se sbírka konala ve stejném režimu (a podléhala by zdanění) jako v případě fyzické osoby (dále jen „FO“).

Vzhledem k tomu, že z diskusí plyne, že problém je zejména v aplikační praxi spojené s Příručkou, P. Výmolová navrhla do stanoviska pro pracovní skupinu na MV uvést návrh na zrušení či aktualizaci Příručky. M. Šedivý uvedl, že dosavadní snahy o připomínkování Příručky úspěšné nebyly. Nicméně do doporučení pro MV je to možné opětovně uvést.

c) právnícká osoba jako pořadatel sbírky

Dle § 1 ZVS je sbírku za podmínek stanovených tímto zákonem oprávněna konat pouze PO. Ze zpětných vazeb od členů/-nek vyplynula nutnost zvážit, zda-li má být aplikován stejný princip (ZVS) i na FO, o čemž se následně rozvinula diskuse.

Pracovní skupina se shodla, že by veřejnou sbírku měla pořádat výhradně PO. Diskutovanými důvody byly: neúměrné zatížení krajských úřadů (registrují veřejné sbírky), velké procento podvodných či neúčelných sbírek FO v online prostředí. Č. Horký zopakoval názor, že veřejná sbírka by pro FO měla být pouze poslední možností, nejprve je nutné FO aktivizovat jinými cestami.

Dále pracovní skupina projednala aktuální praxi, kdy FO pořádají sbírky v online prostředí (nikoliv podvodné ale případ, kdy rodiče shromažďují finanční prostředky na své dítě s handicapem). V této souvislosti byla P. Výmolová požádána o zjištění, jaké k této praxi zastává stanovisko MF z pohledu nutnosti zdanění těchto příjmů, resp. možnosti osvobození z daně z příjmů. Oproti PO v režimu ZVS se tyto příjmy pohybují v režimu vlastních příjmů. FO si často nutností zdanění těchto příjmů nejsou vědomi. Výklady k možnosti osvobození se v praxi různí, jak na příkladech (a četnosti dotazů) doložili Č. Horký a M. Nebuželská.

Diskutována byla také praxe online platform, které bez ověření umožňují FO pořádat veřejnou sbírku. Č. Horký v této souvislosti vyjádřil názor, že jako zásadní aspekt ZVS vnímá veřejně prospěšný účel a jeho kontrolu. S rozvojem moderních technologií je dle jeho názoru nutné chránit křehký systém dárcovství. V případě, že FO uspořádají sbírku „na cokoliv“, je to vnímáno jako legitimní, pohybující se ale v jiném režimu (nutnost danění). L. Hejna poukázal na svobodnou vůli FO, v případě zneužití nastupují další zákonné mechanismy. M. Šedivý upozornil na roli seberegulace v rámci sektoru (Aliance odpovědných pořadatelů veřejných sbírek a dalších).

K. Šplíchalová znovu zdůraznila potřebu minimálně elementární míry regulace, resp. udržování míry transparency a reportingu PO, aby pro banky a poskytovatele nástrojů nových technologií byly PO kredibilní a důvěryhodné.

Diskutována byla otázka, zda do zákona uvést, že FO pořádat sbírku nemůže. Sbírkou konané FO v online prostředí nejsou veřejnými sbírkami. L. Deverová dala ke zvážení, zda do ZVS nevložit formulaci, že koná-li sbírku FO, nejedná se o veřejnou sbírku podle tohoto zákona. P. Výmolová doplnila, že současný ZVS používá pro veřejnou sbírku legislativní zkratku „sbírka“, v budoucnu je proto nutné toto nadefinovat jiným způsobem (nebo zmínku o FO variantně uvést do § 2 uvést „za veřejnou sbírku se nepovažuje“). Pracovní skupině při MV bude doporučeno věnovat i tomuto technickému aspektu pozornost. L. Deverová navrhla možné terminologické rozlišení - v případě PO podle ZVS by se hovořilo o „veřejné sbírce“, v případě FO pouze o „sbírce“.

V souvislosti s konáním sbírek FO v online prostředí A. McGehee navrhla jako možné řešení problematické praxe (a ve snaze o zamezení zneužívání nástroje veřejných sbírek) doporučení k úpravě smluvních podmínek mezi platformami a pořadatelem sbírek (FO), kde by bylo jasně řečeno,

že se nejedná o veřejnou sbírku a prostředky se musí zdanit, resp. postupovat v souladu se stanoviskem MF.

Č. Horký uvedl v souvislosti s tématem zdanění/kontroly veřejných sbírek příklad podnikatelského záměru týkající se veřejných sbírek. M. Nebuželská uvedla, že z pohledu daní by se potencionální zneužití VS dalo vyřešit napojením účelu VS na účely uvedené v zákoně o daních z příjmů, stejně tak jako má osvobození darů svoje účely. Kontroly by poté byly ve standardní zodpovědnosti finančních úřadů. Jako nesmyslné vidí existenci dvou systémů kontrolující účel. Vystává však otázka, zda je potřeba aktualizovat účely v zákoně o daních z příjmů.

M. Šedivý upozornil na důležitost získání stanoviska MF (sbírky konané FO na veřejně prospěšný účel) vzhledem k tomu, že problematika sbírky pořádané FO nikde v zákoně o dani z příjmu ošetřena není.

Pracovní skupina se dále diskutovala jedno z doporučení Finančně analytického útvaru MF, aby ZVS upravoval, zda je příjem finančních darů možná nejen formou peněžních prostředků, ale i prostřednictvím virtuálních aktiv, která jsou v dnešní době čím dál více využívána. Č. Horký uvedl, že Nadační fond pomoci virtuální aktiva již v praxi využívá/přijímá. Na trhu existují již různé systémy, které jsou navázány na platební brány. Organizace tak může přijmout bitcoiny ve formě daru, přeposlát je službě např. Gopay a ta je převede podle aktuálního kurzu ČNB a zašle je organizaci ve fiat měně zpět na účet. Bitcoiny se dají ale také přijímat/držet, ale zde vystává etická otázka, zda Nadační fond, resp. NNO může či nikoliv spekulovat s kryptoměnou. Pracovní skupina doporučila MV při přípravě novely/návrhu nového zákona problematiku příjmu virtuálních aktiv zohlednit.

Vzhledem k nedostatku informací k dalšímu z doporučení Finančně analytického útvaru MF, konkrétně týkajícího se práce meziresortní pracovní skupiny vedené Odborem bezpečnostní politiky MV vzniklé k Doporučení č. 8 vydané Financial Action Task Force (převedení mezinárodní směrnice do našeho platného právního řádu) a jejich potencionálních doporučení vztahujících se k problematice veřejných sbírek, osloví Sekretariát RVNNO s dotazem příslušný odbor MV.

Ad 3) Současný stav a návrhy na budoucí úpravu ZVS - § 2 ZVS

M. Šedivý připomněl, že z předchozích jednání PS vyplynulo, že není logické nadace ze ZVS vyjímát a nyní vyzval členy k diskusi, resp. přijetí stanoviska k této problematice.

L. Deverová uvedla, že své původní stanovisko pro vyjmutí nadací a nadačních fondů přehodnotila. U veřejné sbírky se jedná o shromažďování prostředků od nedefinovaného počtu anonymních přispěvatelů. V okamžiku, kdy je dárce anonymní, tak by nadace a nadační fond měly mít povinnost konat veřejnou sbírku, vyjdeme-li z toho, že sbírka chrání anonymní dárce. V okamžiku, kdy je nadace či nadační fond schopný přispěvatele identifikovat (daný člověk pravidelně posílá na účet určitou částku nebo daruje větší částku), tak není anonymní, nadace/nadační fond ho může kontaktovat a daná osoba sama sebe zastupovat. Stejná argumentace se vztahuje k § 1.

K. Šplíchalová souhlasí, že není logické nadace, resp. nadační fondy ze ZVS vyjímát. Opětovně upozornila na disproporci reportingu mezi nadací a nadačním fondem.

Pracovní skupina se dále shodla na ponechání možnosti trvání VS na dobu neurčitou, jak stanovuje § 2a.

Ad 4) Různé

H. Fungačová PS k veřejným sbírkám seznámila s obdrženými připomínkami MV k tématu veřejných sbírek, které sekretariát RVNNO obdržel v rámci meziresortního připomínkového řízení ke

Strategii spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030. Návrh vypořádání byl připraven ve spolupráci s oslovenými členy PS k veřejným sbírkám a na základě poskytnutého právního rozboru od Nadace Via.

Závěry a doporučení pro Pracovní skupinu k veřejným sbírkám při Ministerstvu vnitra:

1. Odstranit slovo „předem“ ze sousloví „předem neurčený okruh přispěvatelů“ v § 1 ZVS,
2. Provázat definici veřejně prospěšného účelu v § 1 ZVS s definicí uvedenou v zákoně č. 586/1992 Sb., zákon České národní rady o daních z příjmů,
3. Ponechat právnickou osobu jako výhradního pořadatele veřejných sbírek a zvážit, zda do ZVS nevložit formulaci, že koná-li sbírku fyzická osoba, nejedná se o veřejnou sbírku podle tohoto zákona,
4. Věnovat pozornost technickému aspektu odlišení „sbírky“ /shromažďování finančních prostředků fyzickou osobou od „veřejné sbírky“ konané právnickou osobou a podléhající ZVS,
5. Nevyjímat nadace a nadační fondy ze ZVS,
6. Zohlednit problematiku příjmu virtuálních aktiv (např. bitcoinu) v rámci veřejných sbírek,
7. Vzhledem k problematické aplikační praxi zrušit, případně aktualizovat Příručku, zejména výklad na str. 3.

Úkoly:

1. Zajistit stanovisko MF k návrhu navázat veřejně prospěšný účel ZVS na zákon č. 586/1992 Sb., zákon České národní rady o daních z příjmů (P. Výmolová),
2. Zajistit stanovisko MF k aktuální praxi, kdy sbírky pořádají fyzické osoby, z pohledu nutnosti zdanění těchto příjmů, resp. možnosti osvobození od daně z příjmů v případě navázání na veřejně prospěšný účel (P. Výmolová),
3. Zjistit případná doporučení vztahující se k veřejným sbírkám meziřesortní pracovní skupiny vedené Odborem bezpečnostní politiky MV vzniklé k Doporučení č. 8 FATF (sekretariát RVNNO),
4. Zpracovat a členům/-kám zaslat k připomínkování výstup z předchozích jednání PS, který bude obsahovat jak identifikaci problémů, tak návrhy řešení a bude sloužit členům této PS jako podklad pro jednání Pracovní skupiny k veřejným sbírkám při Ministerstvu vnitra,
5. Členové/-ky PS budou požádáni o písemné vyjádření k podkladu, který bude rozeslán spolu se zápisem a který se bude věnovat nikoliv striktně dalším paragrafům ale dalším tématům ZVS (metody konání VS, úprava kontroly VS, výše nákladů souvisejících s konáním VS).

Příští jednání PS se bude konat v druhé polovině června.

Ing. M. Šedivý, v. r.
předseda Pracovní skupiny k veřejným sbírkám
Výboru pro legislativu a financování
Rady vlády pro nestátní neziskové organizace